

ซึ่งจะรักษาน้ำทิพย์ใน พระนคร

ตีพิมพ์ โรงหลวงในพระบรมมหาราชวัง

กรุงเทพฯ ฯ

๑ ศุภมัสดุ ๑๒๓๗ วราหะสังวัจฉระจัตรามาส
 ศุภมัฆ ๑๒๓๗ ๑๒๓๗ ๑๒๓๗ ๑๒๓๗ ๑๒๓๗
 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุล
 จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการว่า
 บัณฑิตสุรสิงหนาท ท้าวสุทนต์เสนาบดี
 เมื่อครั้งแผ่นดิน พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
 ใต้โปรดเกล้าฯ ให้มีเจ้าพนักงานจัดจ้างไปศึกษา
 ตะเวนรักษาตามแถวถนนกำแพงชั้นนอก ครั้นมาในแผ่นดิน
 ใต้บัดนี้ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้
 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณา
 ใช้โปรดเกล้าฯ ให้มีเจ้าพนักงานจัดจ้างไปศึกษา
 ตะเวนรักษาตามแถวถนนกำแพงชั้นนอกพระบรม
 มหาราชวังโดยชอบ ให้พระยาอินทราธิบดีสีหราช

รองเมืองยกโปติศออกไป ตั้งตรวจตรารักษานอกกำแพงเมืองฝั่งทวนออก ฝั่งปากทวนทวนนี้ให้สัมเฑาะพระเจ้าเมืองเขาเออเจ้าฟ้าจาทุรนต์รัศมี กับพระสุริยภักดีเจ้ากรมพระตำรวจสนมทหารซ้าย จัดจ้างคนเป็นโปติศรักษา ทาตตะเวณระวัง ใจรผู้ร้าย แต่ยังมีกฎหมายสำหรับทัวโปติศไม่ ครั้งนี้ทรงพระราชดำริเห็นว่า จะให้ตั้งกฎหมายสำหรับโปติศไว้เป็นแบบฉบับสืบต่อไปภายหน้า ด้วยทรงพระกรุณาแก่พระบรมวงษานุวงษ และข้าราชการผู้ใหญ่ผู้น้อยราษฎรทั้งปวง เพื่อให้เป็นสุขเป็นคุณแก่ประโยชน์ต่อไป จึงได้โปรดเกล้าฯ ให้ท่านเจ้าพระยาภานุวงษมหาโกษาธิบดี พระยามหามนตรี พระยาศรีสิงหเทพ พระยาอินทราธิบดีสีหราชรองเมือง พระพิเรนทรเทพ พระสุริยภักดี คิดขึ้นกฎหมายโปติศรักษาตามแถวถนนในกรุงเทพฯ ๑ รับเหตุการณ์ให้คนพาดชุกชุมเกิดขึ้นแก่บ้านเมืองได้ต่อไป ๒

๐ ข้อ ๑ นายโปติศที่เป็นอพพีเชอ ต้องประพฤติตัวตามข้อบังคับแลกฎหมาย จงทุกข้อทุกประการ ถ้าจะเกิดเหตุการณ์ขึ้นสิ่งใด ฤๅจะมีความก็ต้อทำเต็มอำนาจ อภัยให้เคลื่อนคนฉาศผิดข้อกฎหมายข้อหนึ่งข้อใด

ถ้า โปลิศไม่ประพฤติทำตามกฎหมาย จะให้ มีโทษ โดย
โทษานุโทษ ๖๖

๐ ข้อ ๒ ให้ นายโปลิศที่เป็นออฟฟิเชอร์ เป็นตำแหน่ง
ที่สองรองอินสเปกเตอร์เยเนอรัล แดกอนสเตรเบอพวก
โปลิศเดวจงทำการที่ในพนักงานของตัว โดยเด็ดขาด
แล้วให้ มีไม้ตะบองแดงเป็นยศขึ้น ฮาตุรสำหรับมือเตรียม
ไว้จึ่งพร้อม เมื่อมีเหตุการควรจะใช้จะไต่ ใช้ตาม
กฎหมาย ๖๖

๐ ข้อ ๓ อินสเปกเตอร์เยเนอรัล เจ้าพนักงานใหญ่
จับโปลิศออฟฟิเชอร์ที่สอง รองอินสเปกเตอร์เยเนอรัล
เจ้าพนักงานใหญ่ จะเป็นผู้ จ้างคนให้เป็นกอนสเตรเบอ
คือโปลิศเดวในการโปลิศทุกแห่ง ที่มีกองโปลิศตั้ง
อยู่จะจ้างคนที่ยังไม่เคยเป็น โปลิศ ฤคนที่เคยเป็น
โปลิศแล้วมารับจ้างเป็นโปลิศอีกก็ใช้ได้ แลคนที่
จะเข้ารับการเป็น โปลิศ ใหม่ นั้น ต้องทำหนังสือสัญญา
กำหนดวัน กำหนดเดือน กำหนดปี ที่จะรับใช้ ในการ
โปลิศ เวลากำหนดในหนังสือสัญญานั้น กำหนดเพียง
สามปี แลคนที่ เป็น โปลิศ นั้น ก็ทำราชการที่จะไต่

เดือนที่ขึ้น ฎาจะคงที่อยู่ตามหนังสือสัญญาที่ได้ทำไว้
แล้วยังไม่ครบกำหนด ก็ต้องประพฤติตามหนังสือ
สัญญาที่ได้ทำไว้แล้วกว่าจะครบกำหนดสัญญา หนึ่ง
คนที่ได้รับจ้างเป็น โปติสทุก ๆ คน ถ้าผู้ใดผู้หนึ่ง
จะออกจากกร โปติส ต้องขออนุญาตจากนาย
เจ้าพนักงานใหญ่ ฎาผู้ที่เป็นชิบโปติสขอพื้เช่า
นายโปติสให้รู้ก่อน ถ้าไม่ได้บอกถาหนีไปจับตัวไว้
ให้จำไว้ณคุกสามเดือน ถ้าจะถ่ายโทษตัวเดือนหนึ่ง
๒๖ บาท ๓ เดือนเป็นเงิน ๖๖ บาทเขาไว้เป็น
เงินกตางในกรมโปติส ถ้าทษหนีนายเงินมารับจ้างเป็น
โปติสทำกรรมิตในกร โปติสแล้วหนีไป ทักทษมีต
หนีนายเงินหนีกร โปติส ให้ทัก โทษเข้ยนทษผู้ นั้น
๓๐ ที่ส่งตัวให้นายเงินรับไป หนึ่งหนังสือสัญญา
ซึ่งได้ทำไว้ กับคนที่รับจ้างเป็นคน โปติสนั้น ต้องมีข้อ
สัญญาว่า ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดมีความมิต ถ้าอินสเปกเตอ
เยเนรราลฎาชิบโปติสขอพื้เช่า จะไล่เสียจากที่โปติส
เมื่อใดที่ไล่ได้ ฎาผู้ที่ยบอกถาขอออกจากที่โปติสก่อน
กำหนดหนังสือสัญญา อินสเปกเตอเยเนรราลฎาชิบ
โปติสขอพื้เช่าเหมาชอบ จะให้้ออกก่อนเวตากำหนด
ก็ได้ แต่ต้องบอกถาถ่วงนำเดือนหนึ่งก่อน จึงจะ

ให้ออกได้

ฯะ

๐ ข้อ ๔ ว่าคนที่จะเข้าเป็นโปติศนั้น ให้นำโปติศ
ผู้เรียกคนพวกคนที่จะเป็นโปติศ ไปให้เจ้าพนักงาน
ทำหน้าที่กำกับต้อน้ำ เอาตัวผู้นั้นไปสาบาลเสียก่อน
ว่าจะรับทำการ โปติศโดยข้อสัตยสุจริต มิให้ผิดต่อ
ข้อกฎหมายข้อหนึ่งข้อใด แล้วจึงให้ รับราชการได้ ฯะ

๐ ข้อ ๕ ผู้ซึ่งเป็นสายนัเมเยอ สายนักอบปรัน
กอนสเทอเบอฝ่าย โปติศ เมื่อถึงกำหนดหนังสือสัญญา
สามปีแล้วจะออกจากโปติศก็ได้ ถ้าจะรับราชการ
เป็นโปติศคงที่อยู่ตามเดิมต่อไปแล้ว ก็ไม่ทำหนังสือ
สัญญาใหม่ ต้องประพฤติตามหนังสือสัญญาเดิม
แต่ไม่มีกำหนดสามปี เป็นแต่รับราชการเป็นเดือน ๆ
ต่อไป ฯะ

๐ ข้อ ๖ สายนัเมเยอ สายนักอบปรัน กอน
สเทอเบอ ที่รับใช้ครั้งนี้ ถ้าจะขอลาออกจากการโปติศ
ก่อนกำหนดหนังสือสัญญา ฤๅครบกำหนดหนังสือ
สัญญาแล้วรับจ้างทการต่อไป ก็จะออกจากโปติศ

ต้องทำหนังสือตามออกล่วงหน้าเดือนหนึ่งก่อน จึงจะออก
 จากกร โปติกได้ ถ้าโปติกคนใดเป็นทนายของผู้ใด
 ทดบหนี้นายเงินมารับจ้างเป็นโปติก นายเงินมากบปะ
 เข้าให้บอกต่ออินสเปกเตอเยเนรราดว่า ตัวทนายนั้นมาจ้าง
 เป็นโปติก ให้ อินสเปกเตอเยเนรราดเขาตัวผู้รับจ้าง
 มาถามสอบปากคำ ก็รับถูกต้องว่าเป็นทนายของผู้นั้นจริง
 ให้ อินสเปกเตอเยเนรราด เขาทัวที่หนี้นายเงินมา
 รับจ้าง โขยเสีย ๒๐ ที่ส่งให้นายเงินไป เก็บขุนหมื่น
 เสมียน ทนาย ไพร่หลวง ไพร่สม หมูโคกรวมโต
 มารับจ้างเป็นโปติกแล้ว ก็เจ้าหม่อมมุดนายมีราชการ
 จะต้องการตัว ขุนหมื่น เสมียน ทนาย ไพร่หลวง
 ไพร่สม ที่มาจ้างเป็นโปติกไปใช้สอยด้วยราชการหลวง
 จริง ให้มาแจ้งความต่ออินสเปกเตอเยเนรราด ๆ ต้อง
 ให้ตัวผู้นั้นไปกับเจ้าหม่อมมุดนาย อย่าให้เสียราชการ
 หลวงได้ แล้วให้ อินสเปกเตอเยเนรราดสืบดูว่าเจ้าหม่อม
 มุดนาย มาถอนเขาคนที่มารับจ้างเป็นโปติกไปด้วย
 ราชการหลวงจริงฤาไม่จริง ถ้าไม่ใช่ราชการหลวง
 เจ้าหม่อมมุดนายมาหลอกหลวงชักถอน เขาคนที่มารับจ้าง
 เป็นโปติกไป ให้ปรับเจ้าหม่อมมุดนายที่มาหลอกหลวง
 เป็นเงิน ๕๐ บาท ใจเป็นเงินกลางในกรมโปติก

ถ้าขายมันเมเยอ สำนักกอบปรน กอนสเทอเบอหลบ
 หนีราชการไปไม่ได้ ทำหนังสือขอต ถ้าสู้จับตัวได้
 จะปรับใหม่ตามกฎหมายข้อสาม แดเงินเดือนของผู้
 ที่กระทำผิดต้องปรับใหม่ เอาไว้เป็นเงินกลางในกรม
 โปติสเดือนหนึ่งของผู้ นั้น ๖๖

๐ ข้อ ๗ ถ้าเกิดเหตุที่บ้าน ทรงพระกรุณา
 โปรดให้ผู้ที่ เป็นจับ โปติสออฟพีเชอเรียกคนให้
 มากเกินกำหนดตามธรรมเนียม ให้ภอสภักการแลคน
 ซึ่งเรียกมาเป็นเอกสตรา คือคนที่จ้างมารักษาบ้านเรือน
 ผู้ มีบันทึกคดีแลพ่อค้าราษฎรนั้น ต้องสำแดงตัว
 ทุก ๆ คน แลอยู่ในมังกัมอินสเปกเตอเยเนรราล
 ตามกฎหมาย เหมือนกับโปติสทุก ๆ คน ๖๖

๐ ข้อ ๘ ถ้าข้าราชการฎาราษฎรจวบ้าน ผู้หนึ่ง
 ผู้ใดมีสาเหตุกับเพื่อนบ้าน ถัดจะมีเหตุกรขึ้นในบ้าน
 ของตัว จะมาหาจับ โปติสออฟพีเชอแจ้งความให้ทราบ
 จับโปติสออฟพีเชอทราบความแล้ว ต้องนำความนั้น
 แจ้งต่ออินสเปกเตอเยเนรราล ถ้าอินสเปกเตอเยเนรราล
 เห็นว่าจะเรียกคนมากเกินไปเหตุ ก็ให้อินสเปกเตอ

เชนอรานำความขึ้นฟ้องเกล้า ฎาษกัณบังคมทูลพระ
 กรุณาแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรด ด้เห็นควรวิน
 การที่มาแจ้งแล้ว จะบังคับให้ ชิบโปติกขอพืเช่อจัททา
 ช้างคนเปนโปติก ไปรักษาบ้านของผู้นั้นภอสมควรแก่
 เหตุการที่จะเกิดขึ้น แต่ให้ช้างคนอื่นมาเปนโปติก
 อย่ำให้ สักถอนคนโปติกเคิม ซึ่งได้ประจำที่อยู่แล้ว
 นั้นไป แดคนที่จะรับจ้างเปนโปติก ไปรักษาบ้านนั้น
 ต้องประพฤติกามกฎหมายทุกข้อทุกประการ เมื่อจะ
 เข้ารับจ้างนั้นต้องสภ.ตตัวเสียก่อน ผู้นั้นจะเปน
 โปติกไปรักษาบ้านนั้น ต้องอยู่ในบังคับอินตเปกเทอเย
 เนอราด แดชิบโปติกขอพืเช่อเหมือนกับโปติกทั้งปวง
 เงินเดือนค่าจ้างนั้น เจ้าของบ้านที่ไ้ชอโปติกมารักษา
 บ้านของตัวต้องเสียเอง เก้เจ้าของบ้านจะไม่ต้องการ
 ให้ โปติกรักษาต่อไปแล้ว ต้องให้ทำหนังสือมาแจ้ง
 ยิงอินตเปกเทอเยเนอราด แดชิบโปติกขอพืเช่อให้รัฐ
 แล้วอินตเปกเทอเยเนอราด ฎาชิบโปติกขอพืเช่อ ให้
 เด็กถอนโปติกที่ไ้เข้าบ้านนั้นเสีย ๗๖

๐ ข้อ ๗ เก้ผู้ไ้รับจ้างเปนโปติก อินตเปกเทอ

เขเนราลจะบังคับให้ ไปรักษาที่ แห่งใด กำบดโค
 ฎาเรือลูกก็ดำโค ผู้ นั้นต้องไปรวิงกรมคัมสัง
 อินสเปกเตอเขเนราลทุกแห่งทุกตำบล ๖๖

๐ ข้อ ๑๐ โปติกทุก ๆ คนครบกำหนดจะออกจาก
 โปติกก็ตี ฎาเป็นโทษที่ยังรอคออกจากโปติกก็ตี ฎา
 จะออกไปทำราชการกรมอื่น ๆ ก็ตี เครื่องนุ่งห่มที่
 แ่่งตัวกับม้า แ่่งเครื่องอาดูอสิ่งของทุกสิ่งทุกอย่าง
 สำหรับตัวเมื่อเป็นโปติกอยู่นั้น ต้องมอบคืนให้แก่เจ้า
 พนักงานในกรมโปติกให้ครบทุกสิ่ง ถ้าผู้ใดมิได้มอบ
 คืนเครื่องนุ่งห่มอาดูอสำหรับตัว เหมือนหนึ่งจำมา
 แ่่งให้ปรับใหม่เหมือนคนหนีราชการ ตามกฎหมาย
 ข้อตาม แ่่งแ่วงเอาเครื่องนุ่งห่มแ่่งอาดูอสำหรับตัว
 ให้ครบตามบัญญัติที่จ่ายไป ถ้าผู้ที่จะออกจากโปติก
 ส่งของเครื่องนุ่งห่ม แ่่งเครื่องอาดูอสำหรับตัวขาด
 ไม่ครบตามบัญญัติที่จ่ายไป ก็ให้คิดเอาเงินแทน
 สิ่งของที่ขาดไปนั้นไว้รักษามากแ่่งน้อย ๖๗

๐ ข้อ ๑๑ โปติกที่จ้างมารับราชการหลวง ถ้า
 ประพฤติการดี อินสเปกเตอเขเนราลเห็นควรจะเพิ่มเติม

รางวันให้ ที่จะเพิ่มเติมให้ทามสมควร ถ้าไปลิกไป
 จับผู้ร้าย ๆ ท่อสู้ฆ่า ไปลิกถึงแก่กรรม จะพระราช
 ทานเงินรางวันให้แก่บุตรภรรยาไปลิก ที่ถึงแก่กรรม
 ฆอสมควรตามแต่เหตุ แลเงินเดือนของไปลิกที่ถึง
 แก่กรรมนั้น ยิ่งค้างอยู่เท่าใดก็จะพระราชทานให้แก่บุตร
 ภรรยาของ ไปลิก ถ้าไปลิกคนใดไปจับผู้ร้าย ๆ
 ทูบที่พันแทงมีปากแฉด ถึงแตกหักเปะ คนพิการ จะ
 รับราชการท้อไปอีกไม่ได้ จะโปรดพระราชทานเงิน
 เดือนของผู้หนึ่งครั้งหนึ่งเสมอทุกเดือนไป จนตลอด
 ชีวิตของไปลิกผู้นั้น ๖๖

๑๒ ผู้ที่รับราชการในไปลิก กว่าสิบปีไป
 ไม่มีความผิดสิ่งไร จนถึงอายุได้ ๖๖ ปีเป็นคน
 ชะราจะรับราชการในไปลิกไม่ได้ ก็ให้ ยินดเปกเตอ
 เยนเวถถายค่านับบังคับมณฑลพระกรุณา จะได้พระ
 ราชทานเงินให้ผู้นั้น ฆอเป็นกำลังเลี้ยงชีวิตไป
 ทามสมควร ๖๖

๑๓ ถ้าย้ายนเมเยอ ย้ายนกอขบปวัน กอน
 สเทอเขอ เมื่อรับราชการ ถ้าเสพสุราเมาเสียดสิ ๑

ไม่เข้าเขตทามเวธา ๑ นอนหลับไม่เข้าเขต ๑ เข้าเขต
 ไม่ระวังการ ๑ เดินหวน เดินไฟ เดินไป เดินถั่ว
 เดินกำกับการพื่นต่าง ๆ ๑ ถัดนี้ให้อินสเปก
 เทอเยเนราต เขาทัวผู้ที่ท่ามิคมาโบย ๒๐ ที่
 แล้วให้ไล่เสียจากโปติศ ถ้าเป็นขอพฟี่เซอให้ถอก
 ออกจากขอพฟี่เซอ แล้วเขามาใช้เป็นโปติศเดวต่อไป
 ถ้าทำมิคต่อข้อกฎหมาย หนึ่ง ตลาตเมื่อเกิดเหตุ หนึ่ง
 ล้างแล้วไม่ทำ หนึ่ง เป็นคนบ้องรักษาพวกพ้องพื่นของ
 ของทัวที่ทำการมิค หนึ่ง ให้อินสเปกเทอเยเนราตเขา
 ทัวผู้ที่กระทำมิคจำไว้สามเดือน ครบสามเดือนแล้ว
 ให้มีเขตปล่อยผู้ นั้นไป ถ้าเป็นทัวขอพฟี่เซอให้เขา
 เป็นโปติศเดวรับราชการต่อไป หนึ่งถ้าขอพฟี่เซอแถ
 โปติศเดวเมื่อรับราชการอยู่ในกรโปติศ กระทำคุมเหง
 ข้าราชการฤาณาประชาราษฎร ให้ไว้ความเดือด
 ร้อน ก็ให้ผู้คุมเหงไปฟ้องต่ออินสเปกเทอเยเน
 ราตก่อน ถ้าอินสเปกเทอเยเนราตไม่รับฟ้องจ้ระให้
 ก็ให้ไปฟ้องยังโรงศาลทามกระทรวง ถ้าข้าราชการ
 แถราษฎรทำคุมเหงโปติศ เมื่อเดวรับราชการอยู่ใน
 กรโปติศอย่างหนึ่งอย่างใด ให้อินสเปกเทอเยเนราต
 ท้าทัวผู้ที่คุมเหงโปติศมาชำระโทษคน ถ้าไว้ความ

จริงเป็นความเดกนัยย ควรจะทักตสันให้ตั้งกันไปได้
 ก็ให้ ยินสเปกเทอเขเนราดตตสัน ไปให้ตั้งกันความ
 กฎหมาย ถ้าเบนควมาควรจะน้อมเกล้าถวายคำนับ
 บังคมทูลพระกรุณา ก็ให้นำความขึ้นน้อมเกล้าถวาย
 คำนับบังคมทูลพระกรุณา แล้วแต่จะทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้า ๑ ๖๖

๑ ข้อ ๑๔ ให้ขีบโปติกขอพพิเชอแดทัวนายโปติก
 จะทำผิดต่อกฎหมายข้อบังคับในกรมโปติก ข้อหนึ่ง
 ขีบโกก็ ยินสเปกเทอเขเนราดจร ระวังความจริงแต่
 ค้องนำควมขึ้นน้อมเกล้า ถวายคำนับบังคมทูลพระ
 กรุณา ถ้าอินสเปกเทอเขเนราดทำผิดต่อกฎหมาย
 ก็ให้ ขีบโปติกขอพพิเชอแดทัวนายในกรมโปติก นำ
 ความขึ้นน้อมเกล้าถวายคำนับ บังคมทูลพระกรุณา
 แล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๑ ทามโฆษา
 นุโทษของผู้ ที่ล่วงพระราชกำหนดกฎหมาย ๖๗

๑ ข้อ ๑๕ ถ้าผู้หนึ่งผู้ใด ขอพพิเชอแดโปติก
 เสดวในกรมโปติก พุกจ, ทาบขักกับ ผู้ ที่สูงันนาศักก็
 กว่าตัว ฤทำถึงนิทานารตกอคนโปติกที่มีกำหนด

สูงกว่าตัว เมื่อได้รับราชการอยู่ในโปติกนั้น ถ้า
 ข้าราชการได้ความจริงแล้ว ให้ปรับใหม่ผู้ที่ทำความผิด
 ให้กับผู้ขึ้นทามบนกตักดี ฎำจ้งไว้ณคุบี่หนึ่งฎำ
 จะกำหนด ๖ เดือน ๓ เดือนก็ได้ สุดแล้วแต่
 อินสเปกเตอเยเนรเวดจะเห็นชอบเห็นควร ทามโทษ
 มากแต่น้อย ๗

๑ ขั้ ๑๖ เงินที่ใช้ปรับไว้จากคนโปติกที่ทำความผิดก่อ
 กฎหมายนอกจากสินไหมนั้น ให้อินสเปกเตอเยเนรเวด
 มอบให้เจ้าพนักงานในกรมโปติก เก็บเงินนั้นไว้เป็น
 เงินกลาง ถ้ามีเหตุการเกิดขึ้น ควรจะต้องเรียกคน
 เป็นโปติกเต็มชั้นอีก ก็ให้อินสเปกเตอเยเนรเวดจ่ายเงิน
 กลางรายนี้ ให้เป็นค่าจ้างกับคนที่มาเป็นโปติกใหม่
 ถ้าเงินกลางรายนี้ไม่พอจ่าย จึงให้เบิกเงินในคลัง
 พระคลัง เก็บออฟฟี่เชอแลโปติกเดอมีความชอบ
 อินสเปกเตอเยเนรเวด จะให้เงินกลางรายนี้ เป็นรางวัล
 แก่ผู้ ซึ่งมีความชอบทามสมควรก็ได้ หนึ่งของตั้งโต
 ตั้งเป็นของที่ยังไม่มีในกฎหมาย ถ้าอินสเปกเตอเยเน
 รเวดเห็นจ่าตั้งนั้นมีประโยชน์ในกรมโปติก จะเอาเงิน
 รายนี้หรือไว้เป็นกลางสำหรับในกรมโปติกก็ได้ แต่ทั้ง

ถวายคำนับบังคมทูลพระกรุณา
พระบาทก่อน

ทราบบ้างของอุทิศ
ฯ

๐ ข้อ ๑๗ อินสเปกเตอเยเนอราล แลขอพฟี่ข้อ
โนกรม โปติสเหนการสิ่งไว้ที่ยังไม่มีในกฎหมาย ควร
ที่ระข้อตั้งกฎหมายเพิ่มเติมขึ้น ก็ให้นำความขึ้น
ถวายคำนับบังคมทูลพระกรุณา ให้ทราบบ้างของอุทิศ
พระบาทก่อน

๐ ข้อ ๑๘ ผู้ซึ่งจะเป็นโปติสนั้น ให้รักษาระวัง
แลกำชับกับเดือนเจ้าของบ้าน เจ้าของเรือน ผู้ใด
อย่าให้เปราะเบื้อนขึ้น ที่น่านหลังบ้านใต้ทุกบ้าน
ทุกเรือน แต่ในคนที่อยู่ในท้องที่ของโปติสไว้
รักษาดูแล

๐ ข้อ ๑๙ ให้ระวังผู้ที่จะทำผิดต่าง ๆ ก็ให้มีเหตุ
การขึ้นสิ่งไว้ที่ยังไม่มีโทษมากกว่ากล่าว ก็ให้สืบสวน
เอาความจริง แลจับกุมผู้ซึ่งกระทำความผิดนั้นให้
จงได้ แลให้นำความนั้นมาแจ้งต่ออินสเปกเตอเย
เนอราลให้ทราบก่อน ถ้าผู้ซึ่งกระทำความผิดนั้นหนีออกนอก

พระนครไว้บอບู่บ้านโทหั่วเมืองโก ก็ให้ อินตเปกเคอ
 เยนราต นำจวามไปแจ้งแก่ท่านผู้ได้บังคับบ้านเมือง
 นั้น ให้จับตัวผู้กระทำความผิดนั้นมาส่ง ๗๖

๑ ข้อ ๒๖ ผู้ซึ่งกระทำความผิด ถ้าโปริสเห็นแล้ว
 ให้รับเขาทวิโดยเร็ว ถ้าพวกโปริสนั้นจะดีกว่าคนร้าย
 จะเรียกพวกโปริสมาช่วยอีกไม่ทันที่ ก็ให้ โปริส
 ร้องบอกกล่าวให้ว่าบ้านอยู่ใกล้เคียงนั้น ช่วยจับตัว
 คนร้ายให้จงได้ ถ้าโปริสแก่งหนึ่งเสียฤาแก่งทำ
 ไร้นั้นไม่ทัน ถ้าอินตเปกเคอเยนราตจะระไค้ความจริง
 จะทำโทษตามกฎหมาย ๗๗

๑ ข้อ ๒๗ มีผู้นำให้ โปริสจับคน ที่หนีจากทิม
 จากตราง หนีเจ้าเข้บนายเงินที่ที่ ฤาโปริสทบใจ
 ผู้ร้ายแถคนที่มีความผิดข้งคัวกฎหมาย แถหมาย
 ประทศข้อหนึ่งข้อใด ซึ่งเกิดขึ้นในข้งที่ โปริสรักษา
 อยู่ นั้น ๗ ถ้า โปริสได้จับคนที่ทำความผิดข้งกล่าว
 มาข้งนั้นเข้าไปในข้งนั้น ในบ้านนั้น ถ้าคนในข้งในบ้าน
 นั้นร้องบอกให้ โปริสเข้าไปช่วยกันจับ ในข้งนั้นบ้าน
 นั้น จึงให้ โปริสติดตามเข้าไปจับ ผู้ร้ายแถคนร้าย

ในวงนั้นบ้านนั้น ให้จงได้ ก็คนในวงนั้นบ้านนั้นรับ
 ท่อโปติสไว้ว่ามีให้จับกุม จะเขตก้อนร่ายมาส่ง
 ก็ให้ โปติสเรียกเขาหนึ่งตั้งกำหนดว่า จะส่งคนร่าย
 ในวงนั้นเวลานั้นไว้เป็นสำคัญ ก็เจ้าของวัง เจ้าของ
 บ้านทำหนังสือรับให้ ไม่ทันเวลานั้น ให้ โปติสมีพยาน
 ฐู่ไหนไว้แต่ ให้ โปติสนำเขาหนึ่งตั้งแต่ชัยคราม
 มาแจ้งแก่อินสเปกเตอเยเนราต ก็ถึงกำหนดไม่เขา
 ทัพผู้ร่ายแตรคนร่ายมาส่ง ก็ให้ อินสเปกเตอเยเนราต
 ไปเกาะเอาตัวผู้ทำหนังสือแตรรับ มาเร่งเอาตัวคนร่าย
 แตรผู้ร่ายตามกฎหมาย ให้ ผู้ร่ายแตรคนร่ายวิ่งเข้าไปใน
 วงโตขันโต โปติสวิ่งบอกคนที่อยู่ในวงในบ้านให้จับ
 ช้ายผู้ร่ายแตรคนร่าย คนที่อยู่ในวงนั้นบ้านนั้นกดบัน
 กางให้ ช้ายผู้ร่ายแตรคนร่ายหนีไปได้ ให้ โปติสมา
 แจ้งความต่ออินสเปกเตอเยเนราต ๗ ต้องมีหมาย
 ไปถึงเจ้าของวังเจ้าของบ้าน ขอเอาตัวคนที่กั้นกวง
 ช้ายผู้ร่ายแตรคนร่ายมาพิจารณา ก็ได้จริงก็ให้ ทำโทษ
 ฐู่ที่กั้นกวงช้ายผู้ร่าย แตรคนร่ายนั้นตามกฎหมาย ๗๖

๑๒๒ ๒๒ ผู้หนึ่งผู้ใดทำกิริยานุ่งห่มผิดประหลาด
 ใว่าคนปรกติกามธรรมนิยม เคนมาตามท้องถนน

ฤจะแอบแฝงนั้นอนในที่ตั้งที่แจ้ง แห่งใดแห่งหนึ่ง
 ก็ดี ถ้า โปติกมีความสงสัยว่าผู้ นั้นจะเป็นผู้ร้าย ก็
 ให้จับตัวผู้ นั้น มาส่งให้ตระตากรในกรมโปติก
 ชำระไต่เถียง ให้ผู้ นั้นมีคู่ของแพดมแดง
 เครื่องมือต่าง ๆ สำหรับตัว ทั้งฝัดกัถ่วงฤ
 อดุอต่าง ๆ สำหรับที่จะทำร้ายแก่คนทั้งปวงอย่างหนึ่ง
 อย่างใดทั้งว่านั้นแล้ว ให้ อินสเปกเตอเบเนรราด
 พิจารณา ไต่สวนเห็นว่าเป็นคนร้ายจริง ก็ ให้เขาตัว
 ผู้ นั้นทำโทษตามกฎหมาย ถ้าเป็นแต่กิริยาหุ่่งห่มสิด
 คนปรกติตามธรรมเนียม ไม่มีของสำคัญสิ่งไรว่าเป็น
 ผู้ร้ายก็ให้เขาตัวซึ่งไว้กว่าจะมีผู้ มารับ ถ้าเจ้าหม่อม
 นายมารับจึงให้ปล่อยตัวไป ๗๖

๑ ข้อ ๒๓ ถ้ามีผู้ใดพาผู้ถูราเมาเดินมาในข้างถนน
 แต่หาได้ทำร้ายผู้หนึ่งผู้ใดไม่ ถ้า โปติกเห็นกิริยา
 เวลาเมาของผู้ นั้น มีความสงสัยว่าผู้ ที่เมานั้นจะเที่ยว
 ทำร้ายผู้หนึ่งผู้ใด ฤจะมีเหตุกับตัวผู้ ที่เมานั้นประ
 กรใด ก็ให้ โปติกจับตัวผู้ นั้นมาซึ่งไว้กว่าจะส่งเขา
 ไปปรกติแล้วจึงให้ปล่อยตัวไป อย่าให้เรียกเขาค่า
 ธรรมเนียมตั้งหนึ่งถึงใด ๗๖

๑ ข้อ ๒๔ ถ้าจะมีการเดินหนึ่งสิ่งใด เป็นการ
 แลในท้องถนนก็ดี แลการเดินต่าง ๆ ฤๅทำบุญ
 เป็นที่ประชุมคนมาก ก็ให้ โปติสกำกับรักษาดูแล
 วจ์ผู้ที่เขาสุภาก็ แลถือไม้พ้องกระบองสั้นยาว
 ต่าง ๆ มาในที่การประชุมนั้น ให้ โปติสจับตัว
 ผู้นั้นส่งให้ตระการในกรมโปติส ตามปากคำไว้แล้ว
 ให้จับผู้นั้นไว้ ใช้การ ๒ เดือน ถ้ามีผู้ มารับตัว
 จึงให้ปล่อยตัวไป แลไม้พ้องกระบองสั้นยาวต่าง ๆ
 ที่ถือมานั้น ให้เอาเป็นของกลางในกรมโปติส ๖๖

๑ ข้อ ๒๕ ให้ โปติสระวังดูแลห้ามปรามในท้องถนน
 ที่โปติสกำกับรักษา อย่ำให้ราษฎรชาวบ้านปลุกพะเพิง
 แลวางสิ่งของเข้ามาในแนวถนน ให้กีดขวางรถทางม้า
 ทางคนเดินไปมา ถ้าผู้ใดทำกัังว่ามานี้ก็ให้ โปติส
 ห้ามปรามบังคับให้เจ้าของหรือถนน แลเก็บของนั้นไป
 เตียบให้พื้นแนวถนน ๖๖

๑ ข้อ ๒๖ ที่แห่งใดเป็นที่ประชุมคนมาก เป็น
 ต้นว่าโรงหอยบ่อนไปบ่อนถั่ว แลที่เล่นการพนันต่าง ๆ
 ซึ่งอยู่ในท้องที่ โปติสกำกับรักษา ให้ โปติสไป

กำกับรางวัลกรวิวิททาง ๆ แลฉกชิงวิ่งราวอย่าให้
มีขึ้นได้ ในที่นั้น ๖๖

๑ ข้อ ๒๖๗ ของสิ่งหนึ่งสิ่งใด ไม่ว่าจะราคามาก
แถมน้อย ตกอยู่ในท้องที่ตณฑุไปตติรวิทษาแห่งหนึ่ง
แห่งใดก็ตาม ถ้าไปตติรวิทษาปะของเข้าแล้ว ก็ให้เอา
ของนั้นมาแจ้งแก่ขบไปตติรวิทษาพอพิเชอ ให้รับของนั้น
รักษาไว้ แล้วให้มาแจ้งความต่ออินตเปกเตอเยเน
ราต ๆ ก็ต้องเขียนหนังสือบอกรายต่งของที่เก็บไว้ขึ้น
ปึกหนังสือนาโรงไปตติรวิทษา กำหนดต่งแก่จันปึกหนังสือ
๓๐ จัน ถ้าเจ้าของมาตติรวิทษาในกำหนด ๓๐ จัน
ให้อินตเปกเตอเยเนราตพิจารณา ได้ความว่าเปน
ของ ๆ ผู้นั้นจริง ให้ตติรวิทษาของที่เก็บไว้ได้เปน
ตติรวิทษาของ ให้เปนรางวัลแก่ ไปตติรวิทษาที่เก็บของไว้
แล้วให้ คั้นของนั้นให้เจ้าของไป โดยคี่ ถ้าไม่มี
เจ้าของมาตติรวิทษาพ้นกำหนด ๓๐ จัน ไปแล้ว ให้
ตติรวิทษาของเปนตติรวิทษาของ ให้เปนรางวัลแก่ ไปตติรวิทษา
ที่เก็บของไว้ ของที่เหลือนั้นให้เก็บไว้เปนของกลาง
ในกรมไปตติรวิทษา ถ้าไปตติรวิทษาของสิ่งหนึ่งตติรวิทษา
ปึกบั้งของนั้นไว้ ไม่บอกแก่อินตเปกเตอเยเนราต ๆ

สืบสวนเป็นต้นว่าใครมีของที่เก็บไว้ไว้จริง ให้ที่
 ๒๐ ที่แล้วให้ถอดออกจาก โปติก แต่สืบตสอง
 นั้นอย่าให้ซักใหม่แก่ โปติกที่เก็บของ ปิดบังไว้ นั้นแถบ
 ให้เขาของนั้นเก็บไว้เป็นของกลางในกรมโปติก ๖๖

๐ ข้อ ๒๘ ทษณผู้แทนโทษณผู้โต หนีเจ้า
 หมุ่มมุนายแลผู้คุมมา ในท้องที่โปติกรักษาอยู่นั้น ถ้า
 เจ้าหมุ่มมุนายแลผู้คุม ฤผู้ รับสินบนทศกรมมาจับตัว
 ใ้ร้องให้ โปติกจับก็ ให้ โปติกช่วยจับ แล้วให้กรม
 สอบปากคำผู้ ที่ต้องจับนั้นเสียก่อน ถ้า ผู้ ที่ต้องจับรับ
 ญุกต้องกับผู้ ที่มาจับนั้น ก็ให้ โปติกมอบตัวให้กับผู้
 ที่มาจับไป ถ้าผู้ ที่ต้องจับให้กร ไม่ญุกต้องกับผู้ ที่มา
 จับกล่าวหา ก็ให้ โปติกยึดเอาตัวผู้ ที่ต้องจับนั้นขัง
 ไว้ ที่ โรงโปติกก่อน แล้วให้มาแจ้งความต่ออินตเปก
 เตอเยเนรลให้ทราบ ถ้ามี เจ้าหมุ่มมุนายมารับตัวจึง
 ให้มอบตัวไป ถ้าเจ้าหมุ่มมุนายผู้คุม ฤผู้ รับสินบน
 จับตัวทษณผู้แทนโทษณผู้โตมาแก่ตนผู้อื่น เติมนาน
 ท้องที่ตนซึ่งโปติกรักษาอยู่นั้น ก็ให้ โปติกตามผู้จับ
 กับผู้ ที่ต้องจับว่าจับกันมาด้วยเหตุอันใด ถ้าได้ความ
 แล้วก็ให้ โปติกปล่อยไปอย่าให้ กักขังไว้ แล้วให้

ไปลิตไปแจ้งความแก่อินสเปกเตอเยเนรอล	ฤทธิ
ไปลิตขอพื้เช่าให้รคหมายไว้ทุกครั้ง	ระ

๑ รัช ๒๔ ให้อินสเปกเตอเยเนรอลมีทาชูทาชังถึง
 ทนาน ไม้เลหตา ไม้คอก ไม้รก ไร่สำหรับสอบลูกศิษ
 ษาแก่กันในห้องทลาค อย่าให้ชื้อแก่กันได้ ให้
 ไปลิตรักษาท้องที่ตรวจทรา ทาชู ทาชัง ถึงทนานไม้
 เลหตา ไม้คอก ไม้รก จงเสมอ ถ้าผู้ใดทำถึง
 ทนาน ไม้เลหตา ไม้คอก ไม้รก ทาชู ทาชังไม่เท่ากับ
 ทัวอย่าง ให้ ไปลิตหักทำถายของอินนั้นเสีย แล้ว
 ให้แบบให้ถูกตั้งตามทัวอย่างที่ทำไว้ แลห้ามมิให้
 เรียกเอาค่าธรรมเนียม อื่นไปรตเกลา ใ ให้ใช้
 เงินบาท เงินสตึง เงินเฟื้อง แลเดียว อัฐ โสฬส ชื้อ
 ษาแก่กันตามพระราชบัญญัติ ให้ ไปลิตตรวจทรา
 ทุแถ เงินบาท เงินสตึง เงินเฟื้อง เดียว อัฐ โสฬส
 อย่าให้ มีปลอมใช้ปะปนของหลวง ในท้องที่ไปลิตได้
 รักษา ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดใช้ เงินบาท เงินสตึง เงินเฟื้อง
 เดียว อัฐ โสฬส ปลอมกัก ไปลิตได้เเนเข้าในท้องที่
 ของทัว ก็ให้เอาชงที่ปลอมนั้นทูปทำถายเสียแล้ว
 เอามาส่งยังอินสเปกเตอเยเนรอล ถ้าเจ้าของร้องว่า

เป็นของดี ก็ให้ อินสเปกเตอเยเนอราลท์กับสิน ก็
 เหนเป็นของไม่ปลอม โปติศแกตั้งทูปทำกาบเดี่ยวก็ให้
 โปติศใช้ของนี้ให้เจ้าของจงครบ ถ้าพ่อค้าขายห้าง
 ชาวบ้าน ชาววัน ที่ซื้อขายจะเขาเดี่ยว อัฐ โสฬศ มา
 ส่งให้ โปติศว่าปลอมก็ให้ โปติศรับเอามาส่งยัง
 อินสเปกเตอเยเนอราลท์ ๆ ต้องสืบสวนเอาตัวผู้ ที่ ใ้
 ผู้ที่ทำปลอมให้แจ้งได้ แล้วให้เขาเดี่ยว อัฐ โสฬศ ที่
 ปลอมนั้นไปส่งแก่เจ้าพนักงานหอรัษฎากรพิพัฒน์ ะ

๐ ข้อ ๓๖ ถ้าเกิดไฟไหม้ ขึ้นในที่ แห่งใดที่บิดโค
 อยู่ในท้องที่ โปติศได้ รักษาที่ ดี และมีใช้ท้องที่ของ
 โปติศก็ให้ โปติศที่รักษาตามใกล้เคียงจะไปช่วยทัน
 ก็ให้ โปติศนายไพร่ไปดับไฟ ที่ไหม้ ในที่แห่งนั้น
 ทำบตนั้นให้ ไฟดับโดยเร็ว แล้วให้ช่วยรางวัลของ ๆ
 ผู้ที่ถูกไฟไหม้ยังเหลืออยู่ แลของผู้ที่อยู่ใกล้เคียง
 ไฟไหม้นั้น อย่าให้มีผู้แย่งชิงได้ ะ

๐ ข้อ ๓๗ ของสิ่งใดที่เป็นของหลวง ปลดสร้าง
 ขึ้นไว้ในที่แห่งใดที่บิดโค ท้องที่ โปติศรักษาให้
 รางวัลรักษา อย่าให้ผู้ใดผู้หนึ่งทำของเหล่านั้นผิดลัก

หักพังไปได้ ถ้ามีผู้ทำดาบหรือแย่งของหลวงเหล่านั้น
 ก็ให้ โปติสจับเอาตัวผู้นั้น มาส่งยังอินตเปกเทศเย
 เนรต ๗ จะได้ที่ตัดสินให้ตีความแก่การ ๗๖

๑ ข้อ ๓๒ ถ้ามีการเสกขพระราชาทำเนิน ทางสถ
 มารค ให้ จับโปติสออกอฟพีเชอคคอรวังอยู่ที่ทางถร
 ษณรต ถักนายลงจากรถให้บอกผู้ ที่จับรถให้เดือน
 ไปอยู่ที่สมควรให้เรียบเรียง อย่าให้ กิถขวางทางรถ
 ที่จะไปมา ถักทำนผู้ใดเป็นเจ้าของรถจะถับมาถึงที่
 จะขึ้นรถก่อน ให้จับโปติสออกอฟพีเชอเรียกเอารถของ
 ทำนผู้นั้นเข้ามารับ อย่าให้รถที่เจ้าของยังไม่มาเข้ามา
 ผชกนชงกัถขวางได้ ๗๖

๑ ข้อ ๓๓ ถึงพระราชพิธียังเป็นอัทนา ถักเจ้าพนักงาน
 ผู้ที่ชองเกณฑ์ยังเป็นอัทนา เบิกกินทำ เบิกขึ้นไปถึง
 ยิงในท้องที่ถนนของ โปติสได้รักษา ให้ โปติสตรวจ
 คินทำให้ครบตามจำนวนเบิก ให้ตักเดือนผู้ที่ชองเกณฑ์
 บังทุกนัททุกคราวอย่าให้ขาดได้ ให้ โปติสรวังตุแกล
 อย่าให้ มีเหตุขึ้นได้ ๗๖

๐ ข้อ ๓๔ ถ้าจะมีสัตว์ร้ายเกิดขึ้นในท้องถนน เป็น
กัณหาโคกรະบือฤๅสุณักขัปปี ฤๅสัตว์อื่น ๆ ที่จะ
ทำร้ายแก่คน ถ้ามีขึ้น ในท้องถนนก็ให้ โปติสจับสัตว์
นั้นซึ่งเสียให้างได้ ๖

๐ ข้อ ๓๕ ให้อินสเปกเตอเยเนรอล หรือที่ทักคอก
ซังสัตว์ไว้ ถ้าโคกรະบือมีฤๅสุกรแพะแกะที่เป็น
สัตว์มีเจ้าของเลี้ยง เจ้าของไม่เลี้ยงรักษาไว้ ให้ก็
ปล่อยไปให้ที่บรทำเประะเหมือนในท้องถนน แต่เป็น
ที่กีดขวางทางรถแลทางคนเดิน ถ้า โปติสเห็นสัตว์ทั้ง
ปวงที่ ไม่มีเจ้าของงูมาเดินอยู่ในท้องถนน แล้วให้
โปติสจับสัตว์นั้นซึ่งไว้ ในคอกสำหรับขังสัตว์ อย่ำ
ปล่อยให้สัตว์ที่ไม่มีคนงูเดินไปในท้องถนนได้ แล้ว
อย่ำให้สัตว์นั้นอดอาหาร ให้จับโปติสขอพพิเชอ
ทำหนังสือทักนกรากว่าสัตว์อย่างนั้น กินอาหารวันละ
เท่าไร ค่ารักษาสัตว์นั้นวันละเท่าไร ให้ทำ
หนังสือแขวนไว้ ที่ประตูคอกสำหรับขังสัตว์ ถ้าเจ้า
ของมาทิตทาก็ให้เรียกเอาเงินค่าได้ ตามหนังสือที่
แขวนไว้ประตูคอกนั้น จึงคืนสัตว์นั้นให้เจ้าของไป
ถ้าไม่มีเจ้าของมาทิตทมาถึง ๑๕ วัน ก็ให้เอา

สัตว์นั้นออกขายเดหลังได้ย แล้วให้เขาเงินค่าสัตว์
 ที่ขายเดหลัง ใค่นั้น ใช้แทนเงินค่ากินแลค่ารักษา
 สัตว์นั้น ถ้าเงินค่าสัตว์นั้นเหลืออยู่ ก็ให้ ชุบไบติก
 ออพพีเข้าใช้ขายในการซื้ออาหาร ได้ยงสัตว์ที่ค้อง
 ชุบนั้นค้อไป ๗๖

๑ ข้อ ๓๖ ถ้าผู้ใดผู้หนึ่งที่เบน โปติกก็ค้ มีใช้
 โปติกก็ค้ จะทำเรื่องราวกล่าว ไทษคนที่เบน โปติก
 ค้ออินสเปกเตอเขเนรธาต ให้ อินสเปกเตอเขเนรธาต
 ตรวจรู้อองรวานนั้นเสียก่อน ถ้าความในเรื่องราวที่
 กล่าวมานั้น ว่าทำผิดค้อกฎหมายโปติกแล้ว จึงให้
 อินสเปกเตอเขเนรธาตมอบเรื่องรวานนั้น ให้พระธการ
 ไนกรมโปติกจ้จะให้เห็นเท็จแลจริง ถ้าเบนความมีใช้
 เกี่ยวข้องในกฎหมายโปติก ก็ให้ คั้นเรื่องราวให้กับผู้
 ที่มาฟ้องนั้น ไปฟ้องยัง โรงศาลทามกระทรวงความ
 แก่ขุนศาลมีหมายมายังกรมโปติก ให้ส่งตัว โปติกผู้
 ค้องคั้นนั้น ให้อินสเปกเตอเขเนรธาต ส่งตัวโปติกซึ่งค้อง
 คั้นนั้น ไปว่าความให้เห็นเท็จแลจริง ๗๖

๑ ข้อ ๓๗ ถ้าผู้หนึ่งผู้ใด จะทำบุญแดเปนการ

ประชุมเลี้ยงดูกัน ฤาจะมีการเล่นทุกอย่างจะปลูก
 โรงฤาทำพะเพ็งออกมา ในหนี้ที่ถนนของโปติสได้
 รักษา ก็ให้ไปบอกกับอินสเปกเตอเยเนรราลให้ทราบ
 ก่อน ว่าจะปลูกโรงแลปลูกพะเพ็ง ออกมาในถนน
 ที่อินสเปกเตอเยเนรราลเห็นควรว่าจะปลูกได้ อินสเปก
 เตอเยเนรราลก็ขอให้หนังสืออนุญาต แก่ผู้ที่จะทำการนั้น
 ฉบับหนึ่ง ว่าก็จะทำการตั้งแต่วันนั้น ไปถึงวันนั้นเป็น
 วันหมดการ ให้ถึงกำหนดที่จะเลิกการตามหนังสือ
 สัญญาแล้ว เจ้าของการนั้นไม่รู้ของตนข่งที่ปลูก
 ไว้ ในท้องถนนที่โปติสรักษาแล้ว ให้อินสเปกเตอ
 เยเนรราลบังคับให้ โปติส ไปร้องถอนเอาของที่ปลูก
 ไว้ นั้นเอาไปของโปติส ถ้าผู้ใดปลูกสร้างโรงวัน
 พะเพ็ง ในท้องถนนที่ โปติสได้รักษา ไม่ได้บอกให้
 อินสเปกเตอเยเนรราลรู้ ปลูกเอาตามอำเภอใจของตนเอง
 ให้ โปติสไปบอกเจ้าของให้ รื้อเสีย ก็ไม่รู้ก็ให้
 โปติสไปร้องถอนเอาของที่ปลูกไว้ เป็นของโปติส
 แล้วให้ปรับเจ้าของที่ปลูกพะเพ็ง โรงวัน เป็นเงิน
 หึ่งตะหกบาท เอาไว้เป็นเงินกลางในกรมโปติส ะ

—๓๘๘—

๑ ข้อ ๓๘ ผู้ใดจะเชิญคน มาประชุมคนในที่

ตำบลโต
ได้รักษา
ที่จะมีกรตั้งอัน โคนที่ซึ่งถนนที่ ไปตีส
ก็ให้เจ้าของงาน ไปแจ้งความต่ออินสเปก
เตอเยเนรอลให้ทราบก่อน
อินสเปกเตอเยเนรอลจะให้
ให้หนังสืออนุญาตไว้เป็นสำคัญ แล้วจะได้ ให้ ไปตีส
มาช่วยป้องกันกรวิวาท
ถ้าผู้ใดไม่ได้ ไปแจ้งความ
ต่ออินสเปกเตอเยเนรอลให้ทราบก่อน
ทำแต่อำเภอ
น้ำใจตนเอง
ถ้ามีเหตุเกิดขึ้นอย่างใดอย่างหนึ่ง
อินสเปกเตอเยเนรอล
จะปรับไหมเจ้าของงาน
เงิน ๑๐๐ บาท
ฯ

๑ ข้อ ๓๓๖
ถนนที่ ไปตีสได้รักษา
ถ้าผู้หนึ่ง
ผู้ใดเลี้ยงสุนัขได้ถึงตีสทั่วต่าง ๆ
ที่คู่ร้ายไว้ กับ
บ้านให้กักคนที่เดินไปมาตามถนนหน้าบ้านนั้นก็ได้
ให้
ปรับไหมเจ้าของสุนัขเจ้าของตีสที่กัก
คนหนึ่งเป็น
เงิน ๑๐ บาท
ถ้าแผลที่ตีสทั่วกับคนนั้นเจ็บมาก
ก็ให้ปรับไหมให้สมควรแก่บาดแผล
ถ้าเป็นเวรต
กลางคืนล่วง ๒ ชั่วโมง
ถ้าตีสที่เลี้ยงนั้นกัด ผู้ที่เข้าไป
ในบ้านไม่ต้องปรับไหม
ถ้าตีสนั้นออกมากัดคนกลาง
ถนนที่เป็นหนทางเดินไปมา
ก็ต้องปรับไหมเจ้าของ
ตีสเหมือนเมื่อเวลากลางวัน
ถ้าผู้เลี้ยงสุนัข

แต่สัตว์ต่าง ๆ ปลดปล่อยให้เป็นตามถนนที่ทางรถทางม้า
ทางคน สัตว์นั้นทำให้คนแถมม้าตกใจกลัวตื่นไป ก็
ให้ปรับไหมเจ้าของสัตว์เป็นเงิน ๑๐ บาท ถ้า
สุนัขแก่สัตว์ต่าง ๆ ไม่มีเจ้าของอยู่ในวัดในบ้าน
แห่งใดตำบลใด ให้ปลัดศกกรมพระสงฆ์ ตามศกาวาศ
ซึ่งอยู่ในวัดนั้น ในบ้านนั้น ถ้าไม่รับว่าเป็นเจ้าของ
สุนัขแก่สัตว์ต่าง ๆ ก็ให้ ปลัดศกรักษาถนนจับสุนัข
แก่สัตว์ต่าง ๆ ไปปลดปล่อยให้สิ้น ๖๖

๑๐ ข้อ ๕๐ ถ้าผู้ใดมีรถ มีเกวียน มีพ้อที่ใช้ขมู
ในท้องถนน จะไปหยุดรถที่แห่งใดตำบลใดฤจะรัก
ชนของลงจากรถที่ใด จากเกวียนที่ใด จากพ้อที่ใด ฤ
เมื่อชนของขึ้นบันทุกรถ บันทุกเกวียน บันทุกพ้อ ที่
บันทุกของมานั้นให้หัดไว้ ให้พ้นทาง อย่าให้เป็น
ที่กีดขวางอยู่ในทางรถ ทางเกวียน ทางพ้อไว้ ถ้า
ผู้ใดหยุดรถ หยุดพ้อ หยุดเกวียน ต่าง ๆ อยู่ใน
ท้องถนนเกินกำหนดขุระของตัว ไซ้ปลัดศกออฟพีเชอ
จะปรับไหมเขาเงิน ๑๐ บาท แล้วให้ไซ้ปลัดศ
กออฟพีเชอบังคับให้เจ้าของ ภารรถ ภาเกวียน ภาพ้อ
ไปไว้ในที่สมควรอย่าให้กีดขวาง ๖๖

๐ ข้อ ๔๑ ถ้าผู้ใดจะหัดม้าฤๅจะหัดรถในท้อง
ถนนที่โปติสได้ รักษา ก็ให้ไปบอกกับชิบโปติส
ออฟฟิเชอให้ รู้ก่อน ถ้าชิบโปติสออฟฟิเชอกำหนด
ให้ว่า ให้ไปหัดที่ทรงนั้นให้ จึงไปเพียงนั้น ให้กลับ
มาเพียงนั้น ถ้าผู้ใดหัดม้าขับรถแลหัดม้าขี่วิ่งเกินกำหนด
ของชิบโปติสที่กำหนดให้ ใว้นี้ก็ให้ ฤๅไม่ได้บอกให้ รู้
ก็ให้ โปติสได้ห้ามปรามไม่ฟังก็ให้ ปรับใหม่
เอาเงิน ๑๐ บาท ๗๖

๖ ข้อ ๔๒ ห้ามมิให้เด็กผู้ใหญ่ เอาคินสอ
แลด่านเพลิงแลสิ่งของไปเที่ยวขี้ตมขี้เข็น เป็นต้นว่า
ก้าแพงเมืองก้าแพงวัด ฝ่ายนังอุโปสถวิทาการ
ข่เรียนบ้านเรือนสิ่งของต่าง ๆ ซึ่งปลุกสร้างใว้นั้น
ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดไม่ฟังตามข้อบังคับ ให้ชิบโปติส
ออฟฟิเชอจับตัวผู้เข็นนั้น มาปรับใหม่เอาเงิน ๑๐ บาท
เอาใว้เป็นเงินกลางในกรมโปติส ถ้าไม่มีเงินให้ ๆ
เอาตัวผู้ทำผิดจำขังใว้กรในกรมโปติส เดือนหนึ่ง
จึงให้ปล่อยตัวไป ถ้าผู้ใดมีกิจธุระของตัวหากจะ
เข็นหนังสือออกไปให้คนทั้งหลายทราบ เป็นต้นว่า
หนังสือฉบับใจฉบับผู้ร้าย แลผู้คนข้าทาสหนังสือลับ

ทาสของต่าง ๆ ให้ผู้ที่จะต้องการ ขอหนึ่งสั
 นั้น ๆ เขียนข้อความมาแจ้ง ต่ออินตเปกเทอ
 เยนรอด ๆ ต้องรับเขาหนึ่งสันั้นไปปีทประกาศ
 ใหนักผู้จะตั้งธุระนั้น ถ้าผู้จะธุระที่จะปีทหนึ่งสั
 ต่าง ๆ ที่ว่ามานี้ ฤาเป็นหนึ่งสัเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
 ที่คัมไต้บอกต่ออินตเปกเทอเยนรอด ไปปีทเขาตาม
 อ่าเภอใจตนเอง ไปดิรับไว้ ให้ปรับใหม่เขาเงิน
 ตรา ๑๐ บาท ๗

๐ ข้อ ๔๓ ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดจะเทน้ำดังของกัตี แล
 จะขาน้ำฤาจะทำการสิ่งใดในที่คองใช้น้ำ ห้ามมิให้
 ทำที่ในคองถนมิให้น้ำไหลเบือนประอะถนนไต้ ถ้าผู้
 ใดเทน้ำที่แเนของโส ไครกัตี แลขาน้ำในถนนกัตี
 แลทำการต่าง ๆ ด้วยน้ำในถนนให้เบือนประอะตั้ง
 กล่าวมาแล้วให้ปรับใหม่เขาเงินตรา ๑๐ บาท ถ้าไม่มีเงิน
 ใ้ ๆ เขาตัวผู้ผิดนั้น จำไว้ใช้การในกรมโปลิศ
 เดือนหนึ่งจึงให้ปล่อยตัวไป ๗

๐ ข้อ ๔๔ ถ้าจะวิฆทแก่กัตีในคองถนนกัตี แล
 นำโรงนำเรือนกัตีในคองที่ โปลิศไต้รักษา เป็นแก่

ทะเลาะต่อกันทั้งสองฝ่าย ผู้หญิงที่ผู้หญิง ผู้ชาย
 ก่อผู้ชายที่ก็ ๆ ผู้หญิงกับผู้ชายที่ก็ ก็ทะเลาะ
 ต่อกันเหมือนกันทั้งสองฝ่าย ก็ให้ โปติสว่ากล่าวห้าม
 ปราบอย่าให้ทะเลาะต่อกันได้ ก็ โปติสห้ามไม่
 พังให้ จับตัวมาทั้งสองฝ่าย ถ้าเป็นแก่กว่ากันข้างเดียว
 ข้างหนึ่งมิได้กว่าได้ทอบ ก็ให้ โปติสห้าม
 ปราบเสียก่อน ก็ห้ามไม่พังจึงให้ จับผู้ที่ฝ่ายเดิวนั้น
 มาให้ อินสเปกเตอเนราต จากกล่าวก็สืบเสียให้แล้ว
 อยุ่ให้ วิวาทกัน แล้วให้ปล่อยตัวไป ก็ยัง
 กลับไปวิวาทกันอยู่อีก ก็ให้เอาตัวผู้ที่วิวาททั้งสอง
 ฝ่ายจึงไว้ ๓ วัน อินสเปกเตอเนราตจะเปรียบเทียบ
 เทียบควรแล้วประการใดก็ให้ สักกันไป อย่าให้เรียก
 เอาค่าธรรมเนียมสิ่งใด ๖๖

๐ ข้อ ๔๕ หญิงแก่ที่ หญิงสาวที่ ที่ปล่อย
 ล้าห่มไม่มีความอดายไปนอกบ้าน ให้คนเดินไปมาแตร
 เชน ฤๅเดินในที่ถนนที่ โปติสได้รักษา ให้ห้าม
 ปราบเสียอย่าให้เดินในที่ถนนโปติสรักษา แตร
 คนชะรา คนพิการ คนง่อย คนเบียด คนขอทาน มา
 นั่งที่ขวางอยู่ในที่ที่โปติสได้รักษา ก็ททางรถ

ทางม้า ทางคนเดินก็ให้ โปติกห้ามปราม อย่างให้
 หนักที่ถนนชนทางอยู่ได้ ถ้าขยที่มีกริยาอันชั่วมุ่งลัก
 หักกรงจนแฉกเห็นของที่ลักเดินไปมากที่สุด ฎาผู้ลัก
 พกใหญ่หัยกรั้งห่มสองปากกริยาเป็นคนเก่งก็ตี จนของ
 ในที่ลักนั้นพลัดไฟต์ ให้คนเดินไปมาเห็นเป็นที่รังเกียจ
 ในท้องที่โปติกได้รักษา ให้ โปติกบังคับให้ผู้นั้น
 มุ่งห่มลักให้เป็นปรกติ ถ้าผู้นั้นไม่ฟังตามบังคับให้
 จับตัวผู้นั้นปรับเป็นเงิน ๑๐ บาท ถ้าผู้นั้นไม่มีเงินจะให้
 กักไว้ไว้ไว้กรใน โรงโปติกเดื่อหนึ่ง แต่ให้
 มีผู้มารับตัวไป ถ้าคนเดียวจริตเห็นมาในท้องที่ โปติก
 ได้รักษา ให้ โปติกจับตัวผู้ได้จริตมอบให้เจ้าพนักงาน
 ความหมายประกาศ ในแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระ
 จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งโปรดเกล้าฯ ไว้ว่า บันก
 กษซึ่งตั้งบ้านเรือนอยู่ในกำแพงพระนคร แดนออกกั
 แพงพระนคร โดยรอบ แต่ทั่วทุกพระอารามซึ่งไป
 มาตลอดถึงกันไว้ ใ้ญาติพี่น้องบุตรหลานบ่าวทษ
 ของผู้นั้น แลญาติคฤหสู้ตามเนรติศยของพระองค์ไว้
 เดี่ยวจริตเป็นปากผู้มคตัง ฤคผู้มคตผู้มว้ายเป็นครวจ ๆ
 มีอยู่ ก็ให้ผู้นั้นเอาใจใส่รักษาพยาบาลกักขังไว้
 ให้แน่นหนามั่นคง อย่างปล่อยให้เฒ่าไปมาตามถ้างไว้

เก็บคนเสี่ยวาริตพลัดแคลง ทดบหนีไปเมื่อใดก็ให้
 เก็บรอนบ้านเจ้าของเรือนญาติพี่น้อง ญาติผู้รับคน
 เสี่ยวาริตไว้รักษา^๕ มาอาบัยบอกรูปพรรณสิ่ง^๕ฐาน
 ตำนิกริยาอากร ต่อแวนกรมวังให้แน่นขน แล้ว
 ให้เจ้าของบ้าน ไปบอกต่อกรมพระนครบาลแทนนายไปดิด
 ให้ช่วยทามจับ แลให้เจ้าของบ้านเร่งติดตามจับเสี่ยว
 ให้ได้โดยเร็ว อย่าให้หนึ่งนอนใจเสี่ยว ใ้ญาติ
 พวกร้องเหลี่ยงถึงที่จะรวังตุแลรักษา ก็ให้เขาทิว
 คนเสี่ยวาริตนั้นมาบอหมาย ส่งให้นายไปดิดแลกรม
 พระนครบาล ด้วยไปรดเกล้า พระราชทานเข้า
 หลวงไว้สำหรับแจกให้เลี้ยงคนเสี่ยวาริต ถ้าไม่มีเงิน
 แลให้กรมพระนครบาลไปรับที่ โรงทานมาให้ ทรง
 พระกรุณาโปรดไม่ให้ขัดหยากขัดสน ให้ไปดิดตรวจ
 ทรรวัง เมื่อพบปะในท้องถนน ญาติผู้มาอาบัย
 ใจ ก็ให้ส่งแก่จับตัว แลทำตามหมายประกาศทุกประการ
 หนึ่งที่แห่งหนึ่งแห่งใด เป็นที่อื่นไม่สมควรที่จะถ่าย
 อูจระเป็นอันว่า ข้างถนนริมถนนเป็นที่กวางแจ้ง
 ถ้าผู้ใดถ่ายอูจระลงในที่ดังกล่าวมานี้ ให้จับตัวปรับ
 ๒๖ บาทแล้วให้ปล่อยตัวไป ถ้าไม่มีเงิน
 จะให้ค่าปรับใหม่ ก็ให้เขาทิววังไว้ ใช้กรจงครบ

สามเดือนแล้วให้ปล่อยตัวไป หนึ่งเป็นแต่ถ่ายปะ
 สาระในที่ต่าง ๆ ตั้งว่ามาแล้วนั้น ให้ โปติกจับ
 เอาตัวผู้นั้นมามัดไว้' & ชั่วโมง ก็จะทำโทษ
 ที่มีชั่วโมงระบาท & ชั่วโมงเป็นเงิน & บาท ก็
 มีกิจธุระไปมาในที่แห่งหนึ่งแห่งใด หยาบจะถ่ายปะสาระ
 ก็ถ่ายปะสาระไว้ แต่ให้หาที่ลับที่ควรวางให้ถ่ายปะสาระ
 ลงในที่นั้น ถึงจะเป็นที่ลับ แต่เป็นที่สออันสอาก
 ที่ไม่ควรจะถ่ายปะสาระ ก็ไปถ่ายปะสาระลงในที่ไม
 สมควรทั้งนั้น ก็ต้องมีโทษเสมอกับที่ถ่ายปะสาระ
 กตาร ฤณนตั้งว่ามาแล้วนั้น ๖

๐ ข้อ ๔๖ ให้ผู้ใดเลี้ยงสัตว์สารพัดทุกหย่าง ถ้า
 สัตว์นั้นตาย ให้เจ้าของเอาสัตว์ไปฝังเสียในที่น้ำขุ่น
 อันสมควร ฤที่บ้านของตัวเองก็ได้ ก็จะมีให้
 เอาสัตว์ที่ตายไปทิ้งไว้ที่มถนนหนทาง ข้างบ้านข้าง
 กำแพงในที่ซึ่งที่ โปติกได้รักษา ให้ มีกลิ่นธนาเถียว
 แก่คนเดินไปมา ให้ผู้ใดไม่พึงให้ โปติกปรับไหม
 เขากับผู้ ที่ซึ่งสัตว์ตัวละ ๑๐ บาท ๖

๐ ข้อ ๔๗ ถ้าผู้ใดจะไล่ฝูงสัตว์เดินไปมาในที่ซึ่ง

ถนนที่ โปติส ได้รักษา ก็ให้ โปติสบอกเจ้าของที่ได้
 ฝูงสัตว์ ช่วยกันรวังได้สัตว์นั้นคืนในท้องถนน
 ให้เป็นท้องแถวให้เรียบร้อย อย่าได้สัตว์นั้นกระจาย
 คืนคืนให้เต็มถนน จะเป็นที่กีดขวางทางรถทางคนเดิน
 ถ้ามัวรั้งทัพของชาวแหล่งๆทัพของ ภารตวงเหล็ก
 กำลังเจ้าของที่รักษาจึงให้ โปติสช่วยจับ ก็ให้
 โปติสช่วยจับ ถักเหล็กกำลังโปติส มัววิ่งไปเหยียบ
 ของฤาไตนคน จะเอาโทษแก่ โปติสแลเจ้าของม้า
 นั้นไม่ได้ ทนายเจ้าของได้ร้องให้ช่วยจับอยู่แล้ว ะ

๑ ข้อ ๔๘ ถ้ามัวรั้งทัพนั้นเกินกรพนัน คือ ไม่สาม
 ยืน ๑ ไม่ห้า ไม่นึ่ง ๑ ไม่ห่ม ๑ ก็ควร ๑ อีโปง
 ท้า ๑ อีโปงมั่น ๑ อีโปงซัด ๑ บั้นอึแปะ ๑
 ขลุกรซดิก ๑ น้ำเท้าพ้อ ๆ ๑ กรอกแกรก ๑ สู้
 เหนงตัก ๑ ตัดทุเรียน ๑ กัดส้มโอ ๑ ข้าง
 อ้อย ๑ รวม ๑๕ ดังนี้ ห้ามมิให้เดินในถนน
 ถนนที่ โปติส ได้รักษา ถ้ามัวรั้งทัพ ไตยังขึ้นเล่น
 กรพนันตามถนนหนทาง อย่างที่กล่าวมาทั้ง ๑๕ สิ่ง
 นี้ก็ตี หนึ่งกรเล่นให้เป็นที่กีดขวางทางถนนชอกกรอก
 ตำบลแก่คนเดินแลคนขี่ม้าขี่รถไปมา คือเล่นลูกข้าง ๑

ช่วงไร่ย ๑ จ้องเท ๑ ทอยเทก ๑ ทอยกอง ๑
 ซ่อนทา ๑ ศุลาซ่อนน้ำ ๑ เต็นที ๑ อยู่โยง ๑
 เต็นว่า ๑ เต็นตะกร้อ ๑ จุกคอกประทัก ๑ จุก
 คอกไม้เพลิง ๑ พุงพื้น ๑ เรือพุง ๑ ที่ไม้
 ทิ้ง ๑ ไม้ทิ้ง ๑ ค่างย่น ๑ รวม ๑๘ สิ่ง
 นี้ ให้ บิคมารทพบ้านน้ำขาว แด่นายเงิน ของเทกห้าม
 ปราบเทก อย่าให้ออกมาเดินเป็นอันตราย ถ้าเทก
 มีพั้งขึ้นออกมาเดินให้ บิคมารทพในทางถนน ที่ให้รับ
 ไหมเขาแก่ผู้เดินตามหมายประกาศ พระราชบัญญัติ
 ที่ห้ามไม่ให้เด็กเล่นกรพนั้นต่าง ๆ ถนนอาทิตย์
 เกือนสิบ แรมเก้าค่ำ ปีจอชศก ศักราช ๑๒๓๖
 ชนึ่งถ้าผู้ใดชนไม้ไ้ แด่นายสุ่มครอบไ้ที่ถนนให้ บิคมารท
 ทางรตทางม้าทางคนไ้ไปติศไ้ รักษา ให้ไปติศ
 ห้ามปราบอย่าให้ บิคมารททางม้าทางคนไ้ ะ

๐ ข้อ ๔๗ ถ้าผู้ที่ทำผิดในถนนตามกฎหมายโปติศ
 ตั้งว่ามาแล้วทุก ๆ ข้อนี้ โปติศจะทำโทษกับคน
 ที่ทำผิดไ้ แต่ในถนนที่เป็นหน้าไ้ของ โปติศไ้คุ้มครอง
 รักษา นอกจากถนนไ้เป็นหน้าไ้ของ โปติศแล้ว ถึง
 ผู้ใดจะทำผิดในกฎหมายโปติศข้อหนึ่งข้อใด โปติศ

ไม่มีอำนาจ ที่จะทำโทษผู้ ที่กระทำผิดต่อกฎหมายนั้นได้
 ถ้าอินสเปกเตอร์เคยเนรทรมักำลัง ให้ไปกำกับวัง
 รักษาในที่แห่งใดตำบลใด แล้วไปลิดศรับกำลังของ
 อินสเปกเตอร์เคยเนรทรมักำลังนั้น มีอำนาจ.คมที่
 จะรักษาน่าที่นั้น ทามกฎหมายทุกข้อ ๖๖

๐ ข้อ ๕๐ ถ้าผู้ใด ชื่นม้า ชื่นรถ ชื่นเกวียน
 ชื่นพ้อ ฤจะแบกของแต่ทาบหามไปมา ถ้าผู้
 หนึ่งไปผู้หนึ่งมาเห็นกันแต่ไกล ให้หลัดกันข้างซ้ายมือ
 ของตัวทั้ง ๒ ฝ่าย ข้างผู้ ที่ไปแลผู้ ที่มา ถ้า
 ผู้หนึ่งไปข้างซ้ายมือของตัว ผู้หนึ่งไปข้างขวามือ
 ของตัว รถฤพ้อเกวียน โคนกันแตกหักจะตัดสินให้
 ผู้ไปข้างซ้ายมือ นั้นระนะฝ่ายเดียว ถ้าผู้หลัดไปข้าง
 ขวามือจะแตกหักยับเยินมาก ผู้ที่หลัดไปข้างซ้ายมือ
 นั้น โคนไม่แตกหักตั้งโต ผู้ที่หลัดไปข้างซ้ายมือ นั้น
 ไม่ต้อง ใช้ค่าสิ่งไร เพราะผู้ ที่หลัดไปข้างขวามือ
 ทำผิดกฎหมาย ถ้ารถม้าเกวียนพ้อจะ โคนกันถึงคนทาบ
 ผู้ที่หลัดไปซ้ายมือโตผู้หลัดไปข้างขวามือทาบ ผู้ โคน
 ต้องเสียค่าปลุกตัวเสาะให้แก่มุทกย แต่ไม่มีโทษสิ่งไร
 ถ้าผู้ ที่หลัดไปข้างขวามือ โคนผู้ ที่หลัดไปซ้ายมือทาบ

ก็องเสียค่าปลุกตัวผีแก่ผีแป๊ะปรับใหม่ แล้วให้มี
 โทษหลวงตามพระราชกำหนดกฎหมาย เหมือนหนึ่ง
 ผู้ที่แก่งฆ่าคนตาย ถ้ามีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดที่จะ
 หลีกไปข้างใจมือของตัวไม่ได้ ก็ให้ร้องบอกกัน
 แก่โกตอย่าให้ผิดเสีย ให้ผู้ที่ไม่ที่ชกทางหลีกไป
 อย่าให้ โตนกันได้ ก็คนเดินตามถนนให้เดิน
 ริมถนนข้างซ้ายมือของตัว อย่าให้เดินออกกลาง
 ถนนที่ทางรถ ทางม้า ถ้าเดินออกกลางถนนที่
 ทางรถทางม้า ถ้ารถม้าโตนผู้ ที่เดินออกกลางถนน
 ผู้ นั้นเจ็บก็เจ็บเปล่า ๆ จะเขาโทษแก่ผู้ โตนไม่ได้
 ถ้าผู้ ที่ขับรถม้า ขับรถม้าไป โตนผู้ ที่เดินริมถนน
 เจ็บป่วยจะปรับใหม่ ผู้ ที่ขับรถม้าไป โตนผู้ นั้น
 ตามปกติแต่ตมมากแต่ช้อย ถ้ารถม้า โตนคนที่เดิน
 ริมถนนถึงชกย จะปรับใหม่เจ้าของม้าเจ้าของรถ
 ให้เสียเมียปลุกตัวผีให้แก่ผู้ชกย แล้วให้มีโทษ
 ตามพระราชกำหนดกฎหมาย ถ้าคนเดินจะข้ามถนน
 ไปให้ค้อยคู้คู้ดูถ่วงจึงข้ามไป

๐ ข้อ ๕๑ ถ้าผู้ โทษขับรถขับพื้อขับเกวียนเป็นเวลา
 พดยค่าแล้ว ถ้าเป็นรถที่ มีโคมจุดเพลิงนำรถ เป็น

ที่สังเกตุจะไ้ค้นแค้นกันแต่ไกล ถ้าเป็นพ่อเป็นเมีย
ให้ มีเพลิงสว่างเป็นสำคัญให้ไปนที่สังเกตุไ้ ถ้าผู้ ไ้
จับรับจับเกี่ยวจับพ้อในถนนเวลาพลบค่ำ ไม่มีเพลิง
สว่างเป็นสำคัญแล้วปรับโทษเงินสิบบาท ถ้าผู้ ไ้
ขึ้นม้าไปในาถนนเวลากลางคืน ถ้าไม่มี โคมเพลิงเป็น
สำคัญแล้ว ให้ผู้กวรวนที่คอมา ให้ มีเสียงเป็นสำคัญ
ถ้ามี โคมเพลิงคนเดินนำ ไปเป็นสำคัญ แล้วไม่ตั้งผู้
กวรวน ถ้าผู้ ไ้ทำผิดกฎหมายข้อนี้ แล้วระแเพื่อแค้นเกี่ยว
ไปมา โทนกันแตกหักถึงคนตี ตาย จะปรับโทษตามที่ว่า
มานี้ทุกข้อทุกประการ ๖๖

๖๖ ๕๒ อินตเปกเตอเยเนรล ที่ซึ่งทำหม่าย
ประกาศที่ข้อบังคับราชฎรจวบนั้น จะตั้งประพตุนั้น
บ่าวร้องแต่ปัดใจกามที่สมควร ให้ราชฎรจวบนั้นรู้ตาม
ข้อบังคับจงทุกข้อ จะไ้ตั้งประพตุนั้นที่ริยาแต่ข้อบังคับไ้
ถูกต้องกามฎรจวบทุกข้ออย่าง หนึ่งถ้าจะมีกรเล่น
เป็นของหลวงเป็นที่ชุมนุมคนมาก ให้อินตเปกเตอเยเน
รลออกหม่ายประกาศ ให้ราชฎรจวบนั้นรู้ทั่วกันว่า
ในเวลาที่เกิดกระบวนแห่ไปนั้น จะให้ราชฎรที่ไปทุกแห่งนั้น
ประพตุนั้นที่วประกรไท จะให้ ยืนอยู่แห่งใด ก็ให้ราชฎร

รัฐทั่วกัน อย่าให้ไปเป็นที่กีดขวางทางเสด็จพระราชดำเนิน
 แดกระบวนแห่ได้ แต่ให้ โปติสตรวจตราทางอย่า
 ให้ มีสิ่งหนึ่งสิ่งใดเป็นที่กีดขวางอยู่ในที่ซึ่งถนนนั้นได้ ถ้า
 ราษฎรชาวบ้านจะมีการแห่ขึ้นในที่ซึ่งถนน ก็ให้ โปติส
 ตรวจรักษาการแห่นั้นจนถึงที่ อย่าให้เกิดเหตุแฉฉวยทชก
 ตักันได้ ให้ อินสเปกเตอเยเนราลออกหมายประกาศ
 ให้ราษฎรชาวบ้านรู้ทั่วกันว่า ผู้ใดจะมีการเดินขบวน ๆ
 ฤาจะมีการแห่ไปตามที่ซึ่งถนน แล้วให้มาบอกแก่
 อินสเปกเตอเยเนราลให้ รู้ก่อนจึงจะทำการนั้นได้ หนึ่ง
 ถ้าราษฎรชาวบ้านมาบอกว่า จะทำการขบวน ๆ เป็น
 การแห่ฤาการประชุมคนแสดการเดินขบวน ๆ ถ้า อิน
 สเปกเตอเยเนราลเห็นว่าควรที่ราษฎรชาวบ้าน มาบอกนั้น
 เป็นการประหลาด ไม่เคยมี ก็ให้ อินสเปกเตอเยเนราลนำ
 ความขึ้นนั้นอิมเกด้าถวายค่านับ บ้างคมทูลพระกรุณาทราบ
 ฝ่าละอองธุลีพระบาทก่อน ถ้า ทรงพระกรุณาโปรดให้
 ทำสิ่งทักได้ ฯ

๐ ข้อ ๕๓ ถ้าข้าราชการฤาราษฎรชาวบ้านมาขอให้
 โปติสไปจับโจรผู้ร้ายทาสผู้ใด มาขายตัวไว้ต่อ
 อินสเปกเตอเยเนราลฤาขิมโปติสออฟพีเชอ ตระลาการ

ในกรมโปติศให้ถามปากคำผู้ที่ถูกจับ รับผูกต้องตาม
 คำอาัยต์ ถ้าเป็นความชกชิงจึงราววิวาทที่รันมิใช่ความ
 ฉะกรวจ่มหนตเหตุ ก็ให้ตระลาการในกรมโปติศชำระ
 ให้แล้วนทันใน ๑๕ วัน ถ้าไม่แล้วตกลงกันก็ให้
 โจทย์มาฟ้องยังโรงศาลตามกระทรวง ถ้าเป็นความ
 ชกกันตายโจรผู้ร้ายฉะกรวจ่มหนตเหตุ ถ้าครบกำหนด
 อาัยต์ โจทย์มิได้มาฟ้องตามกระทรวง ก็ให้ส่งตัว
 โจทย์จำเลยไปยังตระลาการตามกระทรวง จะได้ชำระ
 โดยอาญาแผ่นดินตามกฎหมาย ถ้าผู้ที่ถูกจับไม่รับ
 ผกมคำอาัยต์ ฎาโทษตุนนี้ต่อผู้สำรวจกรมธรรม์ ก็ให้
 โจทย์ไปร้องฟ้องยังกระทรวง ตามพระราชกำหนด
 กฎหมายแผ่นดิน ถ้าจับ โปติศขอफीเชอฎา โปติศเสว
 ไซบ โจรผู้ร้าย แลคนถือเครื่องศาสตราอาวุธชกชิงจึงราว
 ที่รันพันแห่งราษฎรชาวบ้าน ให้มี โจทย์ติดตามมา
 อาัยต์ก็ดี ไม่มี โจทย์ติดตามมาอาัยต์ก็ดี ให้ อินสเปก
 เตอเยเนรลนำข้อความขึ้นน้อมเกล้าถวายคำนับ บังคม
 ทูลพระกรุณาจงทุกเรื่องทุกราย

๗๖

